KONTROLLIAKT

05.12.2001 nr 13-4/052

Piimalehma toetuseks ettenähtud raha mittesihipärase kasutamise ärahoidmiseks vajalike meetmete olemasolu ja nende järgimine

Koostajad:

Maidu Lääne
Liisi Uder

Tallinn
2001

Sisukord

SELGITUS KONTROLLIAKTI KOHTA 4

1. SISSEJUHATUS 5

1.1. VALDKONNA ÜLEVAADE 5
1.2. AUDITI RAAMISTIK 5
1.2.1. AUDITI ISELOOMUSTUS 5
1.2.2 AUDITI TEOSTUS 6

2. PIIMALEHMA KASVATAMISE TOETUSE MENETLEMINE PRIA-S 8

2.1. PIIMALEHMA KASVATAMISE TOETUSE MENETLEMISE REGULATSIOON 8
2.2. PIIMALEHMA KASVATAMISE TOETUSE MENETLEMISE KORRALDUS 8
2.3. KONTROLL PIIMALEHMA TOETUSE MAKSMISE ÜLE 9
2.4 SANKTSIOONID 11
2.5 AVALIKUSTAMINE 11

3. TOETUSE MAKSMINE PROTSEDUURIREEGLEID EIRATES 12

3.1. MAKSUAMETIS KONTROLLITUD ANDMED 12
3.2. JÕUDLUSKONTROLLI KESKUSES KONTROLLITUD ANDMED 12

4. PIIMALEHMA KASVATAMISE TOETUSE MAKSMINE ÕIGUSAKTE EIRATES 14

4.1. TOETUSE MAKSMISE OTSUSTAMINE KOMISJONIS 14
4.2 TOETUSE MAKSMINE MAKSUAMETI EELARVEST 15

ETTEPANEKUD 16

Selgitus kontrolliakti kohta

Kontrolliakt on vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 29 koostatud dokument. § 29 lg 2 järgi tutvustatakse kontrolliakti auditeeritava asutuse juhile, kes allkirjastab selle koos raamatupidamise eest vastutava isikuga. Soovi korral esitavad nad akti kohta oma arvamuse.

Kontrolliakti õigsuse eest vastutavad kooskõlas Riigikontrolli seaduse § 29 lg 1 kontrolliaktile allkirja andnud isikud. Kontrollijatele esitatud dokumentide, õiendite ja seletuste õigsuse eest vastutab nendele allkirja andnud isik.

Akt koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb Riigikontrollile ja teine Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi PRIA).

1. Sissejuhatus

1.1. Valdkonna ülevaade

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 69 kohaselt on piimalehma kasvatamise toetus rahaline abi, mida antakse toetusena põllumajandustootjale tootmise tasuvuse ja sissetuleku suurendamiseks.

Piimalehma kasvatamise toetust eraldatakse alates aastast 1998. Selle eesmärgiks on osaliselt leevendada põllumajandustootjate ebastabiilset olukorda põllumajanduses ja suurendada nende tulusid.

2001. aastal eraldati toetust lähtudes maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest ja Vabariigi Valitsuse 17.01.2001 määrusest nr 24 "Piimalehma kasvatamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord".

Toetus makstakse PRIA poolt välja kõigile nõuetekohase taotluse esitanud loomapidajatele vastavalt põllumajandusministri kinnitatud määradele.

2001. aastal kinnitas põllumajandusminister toetuse määraks lehma kohta 1129 kr ning maakarja tõugu lehma kohta 1700 krooni. Kogu piimalehmatoetuse summaks antud aastal kujunes 110 011 580 krooni.

Toetuste taotluste administreerimisega tegeleb Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet. PRIA peadirektor on Mati Kermas.

1.2. Auditi raamistik

1.2.1. Auditi iseloomustus

Auditi aluseks on Riigikontrolli 2001. aasta tööplaani alusel 24.09.2001 antud kontrolliülesanne nr 52.

Auditi eesmärgiks on välja selgitada, kas riigieelarvest piimalehma kasvatamise toetuseks eraldatud raha on välja makstud toetudes PRIA poolt loodud toetuste menetlemise süsteemile, mis välistab kõik kuritarvitamise ja väärkasutuse riskid.

Auditi objektiks on piimalehma kasvatamise toetuse menetlemise korraldus PRIA-s.

Auditeeritud asutus on PRIA, keskenduti 3 maakonnale: Pärnu, Järva ja Rapla.

Vaadeldav periood on 2001. aastal välja makstud toetused.

1.2.2 Auditi teostus

Auditi planeerimisel, läbiviimisel ja tulemuste vormistamisel järgiti Riigikontrolli tegevusriskide auditi osakonna auditi põhiprotsessi ja dokumenteerimise nõudeid.

Auditeeritavate maakondade valikul oli olulisemaks kriteeriumiks laekunud taotluste arv. Pärnu, Rapla ja Järva maakonnast laekunud avaldused moodustasid avalduste koguarvust riigis (2886 avaldust) vastavalt 15,6% (450 avaldust), 8,7% (252) ja 7,8% (226).

Auditi eelselgituse käigus püstitati järgmised teoreetilised riskid:

- toetuse määramise aluseks olevate regulatsioonide eiramine;
- kontrollimehhanismide mittepiisavus ja/või eiramine.

Auditi käigus testiti, kas ja kui suures ulatuses nimetatud riskid realiseerusid.

Intervjueeriti toetuse menetlemise protsessiga seotud järgnevaid ametnikke, sh olid PRIA riiklike toetuste büroo peaspetsialist Tiia Peetsu, toetuste kontrolli osakonna juhataja Andrus Rahnu, riiklike toetuste kontrolli büroo juhataja Liina Silk, loomade registri büroo juhataja Terje Kukk, toetuste registri büroo juhataja Aune Tamm ja sama büroo peaspetsialist Eneli Reimets ning pearaamatupidaja Elle Roomet.

Analüüsiti dokumente ja väljavõtteid andmebaasidest.
Väärkasutuse avastamiseks moodustati vaadeldud kolme maakonna taotluste kohta valim, millesse haarati 20% iga maakonna taotlustest, kusjuures 10% moodustasid suurima lehmade arvuga taotlused. Ülejäänud 10% valiti nii, et võeti nimekirjas iga 10-s alustades lugemist 8ndast taotlusest.

Vaadati läbi 173 taotlust, neist Pärnu, Järva ja Rapla maakonnast vastavalt 83, 40 ja 50. Kahes Pärnu maakonna farmis viidi läbi kohapealne kontroll.

Auditeerisid ja kontrolliakti koostasid tegevusriskide auditi osakonna auditi juht Maidu Lääne ja sama osakonna auditi spetsialist Liisi Uder.

1.2.3. Varasemad kontrollimised

Riigikontroll on 1999. aastal auditeerinud Põllumajandusministeeriumi tegevust põllumajandustootjatele otsetoetuste määramisel. Peakontrolöri 23.12.1999 otsuses nr 10-13/65 on kirjas, et kontrollimisel ei tuvastatud selliseid kehtestatud korra rikkumisi, mis seadnuks kahtluse alla toetuste määramisel tehtud otsuste põhjendatuse. Ka ei tuvastatud kontrollimisel, et põllumajandusministri poolt toetusteks määratud raha oleks kasutatud ebasihipäraselt või et selle väljamaksmisega toetuse saajatele oleks viivitatud.

PRIA siseauditi osakond on 27.04.2001 esitanud PRIA juhtkonnale osakonna poolt koostatud kokkuvõtte piimalehma kasvatamise toetuse administreerimise auditi kohta. Kokkuvõte sisaldab nii kirjeldust olemasolevast olukorrast, sellest tulenevatest riskidest, soovitusi nende maandamiseks kui ka juhtkonna kommentaare võimalike meetmete suhtes.
Olulisemate tähelepanekutena on välja toodud:

- puuduvad piimalehma toetuse administreerimise protseduurid;
- puudub programmisisene kontonumbri kontroll;
- sisestajad ei reageeri taotluses esinevatele vigadele;
- tagasilaekunud raha teistkordse ülekandmise kohta puudub käskkiri ja korraldus;
- toetusetaotluse rahuldamata jätmise käskkirja väljavõte on osadele taotlejatele saatmata;
- arvelduskonto ja konto omaniku vahelise kontrolli puudumine;
- arvelduskonto omaniku ja taotleja erinevus;
- taotluste ebatäielikkus;
- taotluste arhiveerimisvõimaluste puudumine.

2. Piimalehma kasvatamise toetuse menetlemine PRIA-s

2.1. Piimalehma kasvatamise toetuse menetlemise regulatsioon

Piimalehma kasvatamise toetuse maksmine tuleneb Vabariigi Valitsuse 17.01.2001 määrusest nr 24 – Piimalehma kasvatamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded ning toetuse taotlemise ja menetlemise korrast.

Selle kohaselt on õigus toetust saada põllumajandustootjal, kelle piimalehmad on taotluse esitamise aasta 1. veebruariks registreeritud põllumajandusloomade registris ja on jõudluskontrolli all ning kellel ei ole sama kuupäeva seisuga riikliku maksu maksuvõlga või kelle riikliku maksuvõla tasumine on ajatatud.

Eespool nimetatud määrusele toetudes töötati 2001. aasta piimalehma kasvatamise toetuse väljamaksmiseks välja protseduurid, milliseid peadirektori poolt kinnitatud veel ei ole. Toetuse taotlusi võeti väidetavalt vastu nendele protseduuridele toetudes.

Kinnitatud protseduuride puudumise tõttu puudus kohane vahend, mis peab kindlustama toetuse taotluse sihipärase ja ühetaolise menetlemise.

Kuna protseduurid olid kinnitamata, siis neid alati ei järgitud. Vastavalt protseduuridele pidi taotlusi vastu võtma piirkondliku büroo spetsialist, tegelikult aga võeti taotlusi vastu PRIA keskasutuses Tartus.

Käesolevaks ajaks on koostatud "PRIA riiklike loomatoetuste menetlemise infosüsteemi lähteülesanne", mille alusel kuulutati 19.09.2001 välja riigihange infosüsteemi loomiseks. Lähteülesandes on arvesse võetud 2001. aasta piimalehma kasvatamise toetuse menetlemisega seotud riske ning siseauditi osakonna poolt tehtud märkusi süsteemi parendamiseks.

2.2. Piimalehma kasvatamise toetuse menetlemise korraldus

Piimalehma kasvatamise toetuse menetlemise korraldus lähtub eespool nimetatud Vabariigi Valitsuse määrusest.

2001. aastal esitatud taotlused registreeriti PRIA riiklike toetuste büroos. Büroo andmebaasi kandis vastuvõtja taotluse esimesel lehel olevad andmed, sh lehmade arvu. Taotluse lisades olevad andmed

kanti andmebaasi hilisemalt juba andmete sisestaja poolt. Tema ülesandeks oli sisestada ka kõik taotluse lisas olevad andmed (piimalehmad koos registrinumbritega).

Taotluse lisades olnud andmetest need, mis puudutasid andmeid majapidamise kohta ja polnud toetuse määramise seisukohast olulised, sisestati märksa hiljem – aasta jooksul.

Sisestuse lõppedes koostati nimekirjad saatmiseks Maksuametile, Jõudluskontrolli Keskusele ja Tõuaretusinspektsioonile. Samuti väljastati kontrolliaktide blanketid toetuste kontrolli osakonnale ning nimekiri põllumajandusloomade registrile kontrollimaks piimalehmade kuulumist registrisse. Saanud vastused andmete kontrolli kohta teistelt institutsioonidel, sisestati kontrollitud andmed andmebaasi ning selle põhjal koostati nimekiri toetuse saajatest (need, kes vastasid kõigile tingimustele) ja mittesaajatest.

Isikute nimekirjad esitati peadirektorile, kes andis välja käskkirjad toetuse saajate ja mittesaajate kohta. Need käskkirjad edastati põllumajandusministrile, kes määras toetuse ühikumäära 2001. aastaks. Ühikumääraks kujunes 1129 kr ja ohustatud tõugu piimalehma osas 1700 kr.

Toetuste menetlemise protsessi käigus kogunes kahel korral piimalehma kasvatamise toetuse taotluste menetlemise üheteistliikmeline komisjon, kes langetas otsuseid juhtudel, kus toetuse saamine või mittesaamine olid reguleerimata.

Pärast ministri poolt kinnitatud toetuse määra teatavaks tegemist kandis PRIA kõigile toetust saama õigustatud subjektidele toetuse üle.

Kuna osadel taotlejatel olid taotlusel kirjas valed pangakonto numbrid, laekus osa toetussummadest tagasi. Pärast konto numbrite täpsustamist kanti toetused uuesti üle.

2.3. Kontroll piimalehma toetuse maksmise üle.

Piimalehma kasvatamise toetuse üle järelkontrolli ei teostata. Väärkasutuse juhtumid tahetakse ennetada eelneva kontrolli käigus. Esitatud andmete õigsuse kontroll toimub järgmiselt.
Kuna PRIA on ka põllumajandusloomade registri pidaja, siis toimub taotluses toodud andmete kontroll selliselt, et registrite büroo edastab taotluses toodud andmed piimalehmade kohta põllumajandusloomade registri büroole, kes kontrollib loomade olemasolu registris.

Jõudluskontrolli Keskusele saatis PRIA piimalehmadest 2 nimekirja, mille põhjal Jõudluskontrolli Keskus pidi vastama, kas konkreetse numbriga piimalehm:

- on jõudluskontrolli all;
- ei ole jõudluskontrolli all;
- on tundmatu.

Sama nimekiri saadeti keskusesse ka elektroonsel kujul ning vastust oodati samuti nii elektroonsel kujul kui ka paberkandjal.

Jõudluskontrolli Keskus saatis kontrollitud nimekirja PRIA-le tagasi, märkides eraldi ära mittevastavad loomad.

Ohustatud loomatõu hulka kuuluvate loomade nimekirja saatis PRIA Tõuaretusinspektsioonile, kes pidi kontrollima esitatud andmete õigsust. Sama infopäring saadeti ka elektroonsel kujul.

Tõuaretusinspektsioon edastas kontrollitud nimekirja oma 14.03.2001 kirjaga nr 13/49 ja ka elektroonsel kujul.

PRIA edastas Maksuametile nimekirja taotlejatest, kelle kohta küsiti, kas taotleja on FIE (kui oli eraisiku taotlus) ja kas taotleja on maksuvõlglane.

Maksuamet edastas oma 16.03.2001 kirjas nr 3.1-08/1944 info füüsilisest isikust ettevõtjate ja maksuvõlglaste kohta.

Ilmnes, et hiljem saatis Maksuamet mitmeid lisakirju, mille kohaselt neil, kel esialgu edastatud info kohaselt oli maksuvõlg, seda tegelikult ei olnud.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 17.01.2001 määrusele nr 24 peab PRIA koos Veterinaar- ja Toiduametiga (VTA) kohapeal kontrollima vähemalt 5% taotluste puhul andmete õigsust.

Veterinaaria- ja Toiduameti ametnikud ühelgi juhul kontrollimisel ei osalenud.

Kontrollimisel ei selgunud, et VTA oleks ka mingil muul moel aidanud kaasa taotluste kontrollimisele.

Kohapeal 5% taotluste kontrollimise nõude täitmiseks moodustas PRIA toetuste registri büroo valimi, mis hõlmas 145 taotlejat, kuigi kontrolliakte oli koostatud 146. numbrini. Hiljem selgus, et number 132 oli vahelt ära jäänud.

Valim moodustati lähtudes sellest, mitu kohapealse kontrolli ametnikku oli igas piirkondlikus büroos. Arvestuslikult leiti, et iga inspektori kohta peaks tulema 7 taotlust. Maakondades, kus oli 2 inspektorit kontrolliti 15 taotlejat, mõnes maakonnas kontrolliti ka alla 7 taotluse (Põlva).

Piimalehmade füüsilise kontrolli valimi moodustamisel puudusid kindlaksmääratud kriteeriumid.

Valimi suuruse määramisel lähtuti eelkõige olemasolevast inspektorite arvust maakonnas, kes võisid kontrolli teostada, mitte taotluste arvust. Seetõttu võisid osad maakonnad jääda alakontrollituks.

Toetuse kord sätestab tähtajad, mille kohaselt taotlejate kontroll kohapeal toimub samal perioodil kui Jõudluskontrolli Keskus, Tõuaretusinspektsioon ja Maksuamet kontrollivad andmeid taotlejate vastavuse kohta toetuse saamise tingimustega. Selle tulemusena kontrolliti kohapeal 10 taotlejat (6,9% valimist), kes ei vastanud toetuse saamise tingimustele.

PRIA kontrollivalimisse satuvad ja kohapeal kontrollitakse ka taotlejaid, kes toetuse saamise tingimustele ülalnimetatud asutuste kontrolli tulemusena ei vasta. See põhjustab PRIA-le asjatut töö- ja ajakulu.

2.4 Sanktsioonid

Vastavalt VV 17.01.2001 määrusele nr 24 peab PRIA nõudma toetuse tagasimaksmist riigieelarve tuludesse, kui selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid, tehes sellekohase ettekirjutuse. Saadud raha tuleb tagastada 30 päeva jooksul.

Kui taotleja on esitanud valeandmeid toetuse saamiseks, siis järgmisel aastal jäetakse tema taotlus rahuldamata. Piimalehma toetuse puhul ei ole sätestatud, mida loetakse valeandmete esitamiseks.

2001. aasta toetuste väljamaksmisele järgnevalt sanktsioone rakendatud pole.

2.5 Avalikustamine

Kogu info toetuse taotlejale on kättesaadav PRIA kodulehel (www.agri.ee/pria). Piimalehma kasvatamise toetuse saamise tingimused ja maksmise kord on avalikustatud. Lisaks sellele trükitakse registri andmetele toetudes taotlejale välja temale kuuluvate piimalehmade nimekiri.

Informatsioon toetuse taotlemise tähtaegade ja tingimuste kohta avaldatakse vähemalt ühes üleriikliku levikuga ajalehes.

2001. aasta toetuste maksmise info ja statistika on käesolevaks ajaks avalikustatud PRIA kodulehel.

3. Toetuse maksmine protseduurireegleid eirates

3.1. Maksuametis kontrollitud andmed

Nagu kirjeldatud punktis 2.3 peab PRIA esitama taotlejate poolt esitatud andmed kontrolliks. Vabariigi Valitsuse määruses on kirjas, millistelt asutustelt millist infot palutakse kontrollida. Konkreetne vastutus iga asutuse puhul on aga korras jäetud määratlemata.

Esialgu (16.03.2001) edastas Maksuamet andmed taotlejate kuulumise kohta maksuvõlglaste hulka või mitte, kuid hiljem tegi mitmel korral juba esitatud andmetesse muudatusi. Täiendavalt teatati taotlejate mittekuulumisest maksuvõlglaste hulka:
12.04.2001 - 9 taotlejat
22.03.2001 - 4 taotlejat
26.03.2001 - 2 taotlejat
22.06.2001 – 1 taotleja
Lisaks teatas Põllumajandusministeerium oma 03.05.2001 kirjas nr 9-4-4/1036, et Maksuamet on neile teatanud, et lisaks eespoolnimetatutele pole maksuvõlglased veel 3 taotlejat.

Asjaolu, et Maksuamet esitas algselt andmeid, mis ei vastanud tegelikkusele tingis selle, et PRIA pidi toetusi korrigeerima ja lisaks välja maksma 1 006 987 kr.

Maksuameti poolt läbiviidud taotlejate andmete kontroll ei anna loodetud kindlust, et maksuvõlglased avastatakse või kõik toetust saama pidanud õigustatud subjektid toetuse saamiseks ka kinnitatakse.

3.2. Jõudluskontrolli Keskuses kontrollitud andmed

Nagu punktis 2.3 märgitud, peab PRIA edastama nimekirja toetust taotletavate lehmade kohta Jõudluskontrolli Keskusele, saamaks teada, kas konkreetsed lehmad olid seisuga 1.02.2001 jõudluskontrolli all, kuna see on eeldus toetuse saamiseks.

Riigikontroll palus Jõudluskontrolli Keskusel esitada andmed kahe kontrollitava farmi kohta neis registreeritud jõudluskontrolli all olevate piimalehmade kohta.

Esitatud andmete põhjal selgus, et Jõudluskontrolli Keskuse andmetel kuulusid 5.11.2001 jõudluskontrolli alla 2 piimalehma, kes olid põllumajandusloomade registri andmetel müüdud lihakombinaati 3.03.1999 ja 14.12.1999.

Seega ei anna Jõudluskontrolli Keskuse kaudu kontrollitud piimalehmade andmed tõsikindlust, et need lehmad ka tegelikult eksisteerivad.

3.3. Põllumajandusloomade registri andmed

Piimalehma kasvatamise toetuse saamiseks peavad lehmad olema põllumajandusloomade registris, mille volitatud töötlejaks on määratud PRIA. Põllumajandusministri 27.03.2000 määruse nr 31 kohaselt peab looma karjast väljaviimisest registrit teavitama.

Auditeerimise käigus 8.11.2001 taotlejate juures kohapeal läbi viidud kontrolli tulemusena tuvastati juhtusid, kus piimalehm oli küll karjast välja viidud, kuid registris siiski olemas. Nii tuvastati OÜ Klivenford farmi kontrollimisel 9 taolist juhust.

Tabel 1

Registrinumber		Väljamineku aeg	Väljamineku põhjus
EST	363788	16.08.2001	Müük lihakombinaati
EST	378128	27.08.2001	Müük lihakombinaati
EST	728066	01.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	439195	21.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	555481	21.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	657174	21.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	363749	21.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	378118	21.10.2001	Müük lihakombinaati
EST	657176	kuupäev teadmata	Müük lihakombinaati

Allikas: OÜ Klivendorfi andmed

Põllumajandusministri 27.03.2000 määrus nr 31 ei sätesta, **millise ajavahemiku jooksul peab tapmist korraldav isik edastama põllumajandusloomade registrile koopia veterinaartõendist**. See tekitab olukorra, kus võidakse põhjendamatult viivitada registri teavitamisega.

Seega ei vasta põllumajandusloomade registri andmed alati tegelikkusele ja süvendavad riski, et taotleja võib tahta ja ka saada piimalehma toetust juba realiseeritud looma eest.

4. Piimalehma kasvatamise toetuse maksmine õigusakte eirates

4.1. Toetuse maksmise otsustamine komisjonis

PRIA peadirektori 15.03.2001 käskkirjaga nr 1-2/35 moodustati piimalehma kasvatamise toetuse taotluste menetlemise üheteistliikmeline komisjon. Komisjon käis koos 2 korda ning mõlema kohtumise kohta on koostatud protokollid.

Komisjoni töökorda ega ülesandeid pole määratletud. Samuti ei selgu, kas nende otsused on soovitusliku või kohustusliku iseloomuga.

Komisjoni protokollidest nähtub, et piimalehma kasvatamise toetuse osas on langetatud rida otsuseid küsimustes, mida kehtivad regulatsioonid ei sätesta või mida pole tarvilikuks peetud reguleerida.

Komisjoni üksikotsused puudutasid järgmisi küsimusi:

- lehmade arv taotlusel on suurem kui loomade registris. Komisjon võttis aluseks registris olevate lehmade arvu;
- lehmade arv taotlusel on suurem kui on märgitud taotluse lisas. Komisjon otsustas anda toetust, võttes aluseks lehmade arvu lisas;
- eksitud on ISO koodiga. Kui taotlusel on ekslikult kirjutatud ISO kood, siis komisjon ei lugenud seda korra rikkumiseks ja taotleja sai toetust;
- piimalehmad on märgistamata (kõrvamärgid puudu). Kui uued kõrvamärgid olid tellitud, siis sai toetust;
- esines formaalseid rikkumisi: ühte looma oli taotluses kirjutatud mitu korda, taotleja eksis andmetega taotluse vormistamisel, taotlusel puudus taotleja allkiri, lehmade arvu taotlusel polnud näidatud jm. Komisjon otsustas ka neil juhtudel toetust anda.

Toetust otsustati mitte anda juhtudel, kui seadus ja selle rakendusaktid toetuse määramise selgelt keelasid.

Komisjonis jäid konkreetse lahenduseta järgmised probleemid:

- lehm ei kuulu taotlejale või on surnud;
- taotleja on esitanud sama koodiga mitu avaldust;

- üks lehm esineb taotlusel mitu korda.

Komisjoni tegevus näitab, et toetuse taotlemise, menetlemise ja maksmise süsteem ei ole selliselt reguleeritud, et puuduks vajadus eriotsuste järele või selliste otsuste tegemine toimuks vaid üksikjuhtudel.

Kuna komisjoni otsused puudutavad valdkondi, mis on reguleerimata, siis võib komisjoni nõusolekul saada toetust ka isik, kellel selleks õigus puudub.

Tegevus võib toimuda mitte teadlikult, vaid toetuse tingimuste ebaõige interpreteerimise tõttu komisjoni poolt. Seetõttu leiavad auditeerijad, et komisjoni tegevus toetuse otsustamisel peab olema piiritletud. Peadirektor ei ole komisjoni pädevust määratlenud.

4.2 Toetuse maksmine Maksuameti eelarvest

Oma 22.06.2001 kirjas nr 3.1-08/4425 teatas Maksuameti peadirektori asetäitja, et taotleja Helgi K. on 2001. aastal piimalehma kasvatamise toetusest ilma jäänud ebaõigesti ning seda Maksuameti ametnike eksituse tõttu.

Samas kirjas pakkus Maksuamet võimalust, et tasub oma eelarvelistest vahenditest Helgi K-le saamata jäänud toetuse 5645 kr kandes selle üle PRIA-le.

Maksuamet kandis toetuse PRIA-le üle 13.07.2001.

17.07.2001 käskkirjaga nr 1-2/159 on PRIA peadirektori kohusetäitja määranud täiendavalt piimalehma kasvatamise toetust Helle K-le 5645 kr. Toetus on täies ulatuses üle kantud 20.07.2001.

Seega on Maksuamet teatud juhtudel asunud toetust finantseerima oma eelarvest. Kuna see tekitab arusaamatusi, on õigem, et taoline tegevus nähtaks ette juba toetuse regulatsioonis.

Ettepanekud

Eespool toodust lähtudes teeb Riigikontroll PRIA-le järgmised ettepanekud:

1. kinnitada piimalehma kasvatamise toetuse menetlemise ühtsed protseduurireeglid;
2. näha toetuse protsessis täpsemalt ette taotlejate kohapeal kontrollimiseks valimi moodustamise kriteeriumid;
3. analüüsida piimalehma kasvatamise toetuse komisjoni otsuseid ning vajadusel tõstatada küsimus regulatsioonide täiendamiseks või muutmiseks, mis aitaksid vähendada toetuse otsustamisega kaasnevaid subjektiivseid kõrvalmõjusid;
4. rakendada täiendavaid kontrollimeetmeid, mis tagavad põllumajandusloomade registris säilitatavate andmete tõesuse;
5. nõuda Veterinaar-ja Toiduametilt temale pandud kohustuse täitmist piimalehma kasvatamise toetuse taotluste õigsuse kontrollimisel;
6. teha ministeeriumile ettepanek muudatuse tegemiseks piimalehma kasvatamise toetuse maksmise korras, mis võimaldaks PRIA-l kontrollida taotlejaid kohapeal pärast teistelt ametiasutustelt saadava kontrolliinfo laekumist.

Maidu Lääne
auditi juht

Liisi Uder
auditi spetsialist

Vastavalt Riigikontrolli seaduse § 29 lg 2 oleme kontrolliakti kätte saanud 05. detsembril 2001. aastal ja aktiga tutvunud. Selgitused ja vastuväited esitame vajadusel 15. detsembril 2001. aastal.

Mati Kermas
PRIA peadirektor

Elle Roomet
pearaamatupidaja